

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om reglering av personalens ställning då kommunal anstalt eller uppgift inom socialvården eller hälsovården övertages av annan kommun eller annat kommunalförbund

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om reglering av personalens ställning då kommunal anstalt eller uppgift inom socialvården eller hälsovården övertages av annan kommun eller annat kommunalförbund upphävs. Enligt förslaget skall personalens ställning i sådana fall av överlåtelse så som ovan avses i

fortsättningen fastställas i enlighet med de bestämmelser i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetsavtalslagen som gäller tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning vid överlåtelse av rörelse.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1. Nuläge.....	3
2. Föreslagna ändringar.....	4
3. Propositionens konsekvenser	4
4. Beredningen av propositionen.....	5
5. Ikraftträdande	5
LAGFÖRSLAGEN	6
om upphävande av lagen om reglering av personalens ställning då kommunal anstalt eller uppgift inom socialvården eller hälsovården övertages av annan kommun eller annat kommunalförbund	6

MOTIVERING

1. Nuläge

Lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) trädde i kraft den 1 november 2003. I lagens 25 § ingår bestämmelser om vilken ställning kommunens eller samkommunens tjänsteinnehavare har vid överlåtelse av rörelse. Med överlåtelse av arbetsgivares rörelse avses överlåtelse av en funktionell del i en kommun eller samkommun till en annan arbetsgivare, om den del som överläts efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad. Bestämmelser om ställningen för personer i anställningsförhållande i fall av överlåtelse av rörelse ingår i 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001). Paragrafen motsvarar i stor utsträckning innehållet i ovan nämnda 25 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare. På personer i anställningsförhållande i en kommun eller samkommun tillämpas de bestämmelser om överlåtelse av rörelse som ingår i arbetsavtalslagen.

Lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetsavtalslagen är allmänna lagar, som tillämpas om inte något annat särskilt föreskrivs i någon annan lag. Den rättsliga ställningen för kommunernas och samkommunernas personal vid överlåtelse av rörelse fastställs med utgångspunkt i nämnda lagar.

Om personalens ställning inom social- och hälsovården föreskrivs särskilt i lagen om reglering av personalens ställning då kommunal anstalt eller uppgift inom socialvården eller hälsovården övertages av annan kommun eller annat kommunalförbund (234/1978), nedan överlåtelselagen för social- och hälsovården. Lagen tillämpas då en inrättning eller en uppgift överläts antingen med stöd av lag eller överenskommelse.

Historiskt sett hänförde sig överlåtelselagen för social- och hälsovården till lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) som trädde i kraft vid ingången av 1978. Överlåtelselagen kom till i stället för den överlåtelselag som tidigare hade stiftats enbart för sjukhus. I lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda överläts specialomsorgerna om utvecklingsstörda från kommunerna och samkommunerna till en

uppgift för samkommuner som ansvarar för specialomsorger för utvecklingsstörda, vilket även krävde att personalens ställning förtydligades i lagstiftningen. Alla kommuner blev skyldiga att höra till en samkommun som ansvarar för specialomsorgerna för utvecklingsstörda.

Överlåtelselagen för social- och hälsovården tillämpas såväl på tjänsteinnehavare som på arbetstagare. Då lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetsavtalslagen tillämpas på alla anställda i tjänste- och arbetsavtalsförhållande, gäller överlåtelselagen för social- och hälsovården endast i huvudtjänst anställda ordinarie tjänsteinnehavare, tillfälliga tjänsteinnehavare i tjänsteförhållande av bestående natur och anställda i arbetsavtalsförhållande av bestående natur. Det kanske viktigaste syftet med överlåtelselagen var att göra det möjligt att flytta personal utan anställningsförfarande, eftersom det inte vid den tiden ännu fanns några allmänna, motsvarande bestämmelser för överlåtelse av rörelse.

Tillämpningsområdet för överlåtelselagen för social- och hälsovården är även i övrigt snävare än tillämpningsområdet för de bestämmelser om överlåtelse av rörelse som ingår i lagen om kommunala tjänsteinnehavare. Den nämnda överlåtelselagen tillämpas endast då det är fråga om överlåtelse av en inrättning eller en uppgift inom social- och hälsovården för att skötas av en annan kommun eller samkommun. De bestämmelser om överlåtelse av rörelse som ingår i 25 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare tillämpas däremot även i sådana fall då verksamheten överläts till privaträttsliga sammanslutningar eller stiftelser.

Enligt överlåtelselagen för social- och hälsovården är den rättsliga ställningen för personal som flyttas i vissa avseenden svagare än om man på personalen skulle tillämpa de bestämmelser om överlåtelse av rörelse som ingår i lagen om kommunala tjänsteinnehavare eller arbetsavtalslagen. Enligt sistnämnda bestämmelser kommer den personal som är föremål för överlåtelse att helt och hållet övergå i tjänst hos förvärvaren. Enligt överlåtelselagen för social- och hälsovården kan

fullmäktige i den kommun eller samkommun som tar emot en inrättning eller en uppgift däremot av vägande skäl besluta om att en person inte skall flyttas. Enligt regeringspropositionen (RP 230/1977 rd) som hänför sig till nämnda lag kan man låta bli att göra en flyttning då den kommun eller samkommun som är förvärvare inte har någon uppgift till vilken personen kan flyttas och inte heller i övrigt ändamålsenligt kan placeras i någon annan uppgift inom kommunen eller samkommunen. Enligt lagen om kommunala tjänsteinnehavare förblir villkoren för tjänsteförhållandet desamma vid en överlåtelse av rörelse. Enligt överlåtelselagen för social- och hälsovården kan däremot den förvärvande arbetsgivaren besluta om villkoren för tjänsteförhållandet inom gränserna för tjänste- och arbetskollektivavtalen, varav följer att lönen och övriga villkor för tjänsteförhållandet även kan försämrats.

Enligt överlåtelselagen för social- och hälsovården kan en tjänsteinnehavare eller arbetstagare endast flyttas med sitt samtycke. Enligt lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetsavtalslagen behövs inget samtycke av den personal som flyttas. Tjänsteinnehavare och arbetstagare kan emellertid säga upp sig utan att iakttä den uppsägnings- tid som annars iakttas från den dag rörelsen överläts. Förvärvaren får inte säga upp en tjänsteinnehavare eller arbetstagare enbart på grundval av överlåtelse av rörelse.

Överlåtelselagen för social- och hälsovården innehåller även bestämmelser som tryggar pensionsförmånerna i samband med flyttning av personer. Sådana är bestämmelserna om rätten till pensionsskydd enligt de grunder som var gällande under tiden före överlåtelsen av en inrättning eller en uppgift (3 §), rätten till pension som en kommunal pensionsanstalts medlemssamfund (kommun eller samkommun) själv betalar (3 §), begränsningar som gäller betalning av pension med anledning av att ett anställningsförhållande upphör (4 §) och överföring av pensionsansvaret då en person övergår i pension som kommunen betalar enligt kommunens egen pensionsstadga (5 §). Alla ovan nämnda pensionsbestämmelser har förlorat sin betydelse antingen med hänsyn till att de personer som omfattas av dem redan har övergått i

pension eller att pensionsskyddet i övrigt har setts till med hjälp av övergångsbestämmelser som ingår i lagen om kommunala pensioner (549/2003).

2. Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås att överlåtelselagen för social- och hälsovården upphävs. Personalens ställning även i överlåtelser som avses i nämnda lag kommer i fortsättningen att fastställas i enlighet med de bestämmelser om tjänsteinnehavares och arbetstagares ställning vid överlåtelse av rörelse som ingår i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetsavtalslagen. Pensionsförmånerna för den personal som flyttas skall enligt förslaget fastställas i enlighet med lagen om kommunala pensioner, såsom också fallet för närvarande är i praktiken.

Innehållet i överlåtelselagen för social- och hälsovården är föråldrat. Det är inte heller motiverat att personalens rättsliga ställning vid överlåtelse av en inrättning eller en uppgift, som omfattas av tillämpningsområdet för nämnda lag skall fastställas annorlunda än i andra situationer där det gäller överlåtelse av rörelse inom den kommunala sektorn. Av överlåtelselagen för social- och hälsovården följer att bestämmelserna om överlåtelse av rörelse inom den kommunala sektorn som helhet blir oöverskådliga och slumpartade. I fråga om personer i anställningsförhållande är det inte heller klart huruvida den lag som föreslås upphävd till alla delar uppfyller de krav som ställs på överlåtelse av rörelse enligt direktivet 77/187/EEG och ändringsdirektivet 98/50/EG. Nämnda direktiv har genomförts i Finland genom de bestämmelser om överlåtelse av rörelse som ingår i arbetsavtalslagen.

3. Propositionens konsekvenser

En upphävning av lagen moderniserar lagstiftningen, skapar klarhet i förvaltningen, förbättrar personalens juridiska ställning och utökar den jämlika behandlingen av personalen inom den kommunala sektorn vid överlåtelse av rörelse. Propositionen har inga statsekonomiska konsekvenser. Propositionen har inte heller några betydande kommunaleko-

nomiska konsekvenser, även om den förtydligar administrativa förfaranden som hänför sig till överlåtelse av rörelse och härigenom även minskar de administrativa kostnaderna.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Våren 2004 tog kommunala arbetsmarknadsverket och de huvudavtalsorganisationer som representerar personalen inom kommunerna ett gemensamt initiativ till att överlåtelselagen för social- och hälsovården bör upphävas. Nämnda huvudavtalsorganisationer har meddelat att de inte önskar föra förhandlingar om saken enligt lagen om förhandlingsrätt för innehavare av kommunala tjänster (389/1944). I social- och hälsovårdsministeriets utlåtande om propositionen förordar ministeriet att lagen upphävs.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2005.

Den föreslagna tidpunkten är motiverad eftersom lagen om ändring av lagen om kommunala pensioner (713/2004) träder i kraft

vid samma tidpunkt och i dess övergångsbestämmelser tryggas också att pensionsskyddet för personer som för närvarande omfattas av tillämpningsområdet för överlåtelselagen för social- och hälsovården bevaras. Under beredningen av lagen har det dessutom varit känt att vissa kommuner håller på att bereda överlåtelser av rörelse som omfattas av tillämpningsområdet för den lag som föreslås bli upphävd, vilka också avses träda i kraft vid ingången av 2005. Beredningen har emellertid utgått från att man kommer att tillämpa lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetsavtalslagen vid överlåtelse av rörelse.

Enligt lagens ikraftträdelsebestämmelse skall överlåtelselagen för social- och hälsovården som bör upphävas tillämpas, med undantag för de pensionsbestämmelser som ingår i den, ifall beslutet om överlåtelse av en inrättning eller en uppgift har fattats med stöd av överlåtelselagen innan den upphävs, även om överlåtelserna sker först efter det att lagen har upphävts.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om upphävande av lagen om reglering av personalens ställning då kommunal anstalt eller uppgift inom socialvården eller hälsovården övertages av annan kommun eller annat kommunalförbund

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen av den 30 mars 1978 om reglering av personalens ställning då kommunal anstalt eller uppgift inom socialvården eller hälsovården övertages av annan kommun eller annat kommunalförbund (234/1978).

2 §

Denna lag träder i kraft den 2005.

Angående reglering av personalens ställning gäller vad som föreskrivs i den lag som nämns i 1 §, ifall beslut om överlåtelse av en inrättning eller en uppgift fattats med stöd av nämnda lag innan denna lag träder i kraft. Angående pensioner gäller dock vad som föreskrivs i lagen om kommunala pensioner (549/2003).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 15 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Region- och kommunminister *Hannes Manninen*